

ოვერი

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	6	6	6	6
11	9 50	5	5	5	5 50
10	8 75	4	4	4	4 75
9	8	3	3	3	8 00
8	7 25	2	2	2	7 25
7	6 50	1	1	1	6 50

ცალკე ნომერი — ერთი შურსი

გაზეთის დასაველოდ და გერმ. განცხადებასა დასაქვლად უნდა მიჰმართოს: თეონი რედაქციას ფურულინის ქუჩა, ბსტანისკის სახლი, № 5, ფრა-კოტის განაყოფილებულ საზღვარის განცხადებას საბადა-აზნურის ბანის სახლში, სახლის ქუჩაზე.

ფსი განცხადებისა: ჩველებრივი სტრუქტურა კაბეტი.

1877—1889

საბოლოოტი და სალიტერატურო გაზეთი

1877—1889

ტფილისი, 23 მაისი

„ვერის“ ამ წლის მე-103-ე ნომერი დაბეჭდილი იყო მეთაური წერილი ბ-ნ უელისა. ამ წერილში პეტროვიკი ავტორი სიამოვნებით აღნიშნავს იმ გარემოებას, რომ ჩვენის საქალაქო თვით-მართვების მიხედვით ტფილისის გარემოში სასწაულებს მუშა-ხალხს მოუპოვებია სასურველი და გაუმწიქებია ზედ თავისთვის სადგური და სახლ-კარი. ეს მეტად ძვირფასი ამბავია და პეტროვიკის დილისა ქალაქის თვით-მართვების მეცადინეობა ამ მხრივ. ბოლოს ავტორი მიუძღვის თვით-მართვების წარმომადგენელთა უკუაღმდეგობის იმ გარემოებაზე, რომ მუშა-ხალხში ბევრი ქალაქი ჩამოვინდნ მხოლოდ დროებით, რის გამოც ვერ ეყვანებინა სამუდამო ბინადრობას და ამიტომ ქართული წესით თვით-მართვების განხორციელება უნდა იქნას უკეთესი და უმეტესი უპირატესობა მუშა-ხალხს მიუძღვიოს. მაგრამ, ჩვენს საქალაქო, არ შეგვიძლიან დავიანდოთ მათ პეტროვიკის ავტორის, ვითომაც ამ საქმეში გვადგინა სასა-

ბერი მიუძღვოდეს ქალაქის თვით-მართვების, რამდენადაც ვი ვიცით მოქმედებს ტფილისის თვით-მართვების, იგი არამც თუ სასახლეს არ უწყვეტ ხელისაწესს და მუშა ხალხს სასურველის შექმნაში, პირიქით, ამ ხალხს ადგილები თითქმის ძალით შეიძინა, წინააღმდეგ იმ ათას გვარის დაბრკალების, რომელსაც წინ უყენებდა ტფილისის სასჯო და მისი გამკაცობა. ხელისაწესი ხალხისთვის გარემოებაში იყო ჩაქურდი, რომ ქურდულად უნდა დაეპატრონებინა ამოწურულად ადგილს, დამთავრებული დამთავრებული წამოქოლებისა რამ შენობა. ხშირად წააქურდებოდა ამისთანა გამბედავ ხელისაწესი პოლიციის და აბა აქ იყო იქვეც საქმე-მართა ქრთამი თუ განსაზღვრავდა ჯოჯოხეთს, თორემ ამხნებულს ქობს მამივე ძირს დაამბობდნენ და ამხნებულნი ერთი-ათად იზარალებოდა... ქალაქის თვით-მართვების მხოლოდ ბოლოს გაიგებოდა, რომ აბა-და-ამ ადგილებში ძალი-მომართვებით აუხნებიათ სახლები, გაუკეთებიათ ბინა და შეიზნულა-ნა.

წინათ ქალაქს ვაკვირებთ თავისი ადგილები დიდების გასწვრივ, რეინის გზის დასაწყისს, და დედს იმ უკვე ვამართო მთელი ბავთი მისათაველი „მაკარის ბავა“, დასახლებული ხელ-მოკლე ხალხით.

მაგრამ თითქმის შეუმიხდა იმ ამბის, რომ სასახლეს მიწებს ამოვინდა მუშა-ხალხს დაუბრუნდა, მაგრამ ქალაქის სასჯო გადამწყვიტა—ადრ გვევიდათ ჩვენი მამული. დედს ამ გადამწყვიტელების ისე სასჯად დაადგა ჩვენი თვით-მართვების, რომ სრულიად შეუძლებელია შეიქმნას ვინა თვისმე დაჭრის მამულების უპირატესობა—ვინც უნდა დაეპატრონოს და როგორც უნდა მოეწყოს სასახლეს მიწა, რა ფასიც უნდა გაიღოს და იქნას განსაზღვრავს, მინც დაუძველდა შენობას, სულაც რომ გათავსებული ჰქონდეს.

აი, ასეთს მცადინეობას იქნეს ჩვენი თვით-მართვების და ამისთანა სასახლეს უწყვეტ ქალაქის შევიწროვებულს ხალხს და ანთ ქალაქის წარმატებას, დაბრკალებას რომ არ უწყვეტს ქალაქის სასჯო, ტფილისის მიდამოში ექნა გაკაცობით შირს გაიწვე-გამოწყვედა და ქალაქის ძალიდანს ბევრიც შეეპოვება. მაგრამ დედს ასეთი მაგარი ბარკილი უყრავს ხელს ტფილისის ხელისაწესის და ძირისადაც ახმოს იმ წყურვილს სასურველის შექმნისას, რომელიც სა-

მართლისადა აღნიშნა ბ-ნს უელისს სხენებულს წერილში.

შემდეგ ამას შეიხვედრი ადგილად მიხედვით, რამდენად მოსალოდნელია ჩვენის თვით-მართვებისაგან, რომ უზრუნოს მუშა-ხალხს რიცხანი სასახლეს თანე-საგარი, როდესაც ეს თვით-მართვებისა მიწების შესყიდვის ნებასაც ადრ აქვეც ამდენს მსურველს და აბრკალებს ქალაქის ზრდასა და წარმატებას.

ეს საგანი, როგორც მოითხოვს ეს-სომება, აღიზა ხმოსანმა მიქლემ და სასჯოც დასთანხმდა, რომ საგანი მოითხოვს დასურველითა გადამწყვეტობა, მხოლოდ გამგებებს უნდა მოეხსენებინათ თავისი სწორი ამის თაობაზე. 22 მაისს გამგებამ წარმოადგინა ეს თავისი სწორი, რომელიც იმაში მდგომარეობს, რომ მხოლოდ მუშა-ხალხის აღსრულება მოუწიებელია, ვიდრე ქალაქი არ იქნება ვარჯიშ მოწყობილი სანიტარული მხრით და არ ექნება შესაფერისი სასახლეს. ამ სწორე ბასის და კამათობა გამოიწვია, ხმოსანთა უმეტესობა ამბობდა, რომ საქმე მალე უნდა მოვიდეს აღსრულებაში და არცთავი კავშირი არა აქვს მაგის პირდაპირს გადამწყვეტობას არც სასახლესთან და არც სანიტარული მოწყობილებასთან. ბასის დასალოცად იმითი, რომ შევადგეს კრებაზე სასჯო პირდაპირ განიხილავს ხმოსან მიქელის პროტესტს სიტყვა-სიტყვით და მიიღებს საკლავის და სარკის სულად-გაყვადში იმისთანა ღონისძიებას, რომელიც უფრო გამოსადეგი და სასწრაფო იქნება.

ახალი ამბები

* ჩვენ ნახეთ ბ-ნ გ. ტატიშვილის მიერ შედგენილი ანბანი ნატურით ცერკისათვის. ბ-ნ ტატიშვილის რეულში სამ გვარი ანბანი მოკტეულსა და ერთი ძელი ქართული ანბანი ტარასი არხიმანდრიტისა. სამივე ანბანი ღიღის ხელოვნებითა და გემოვნებით არის შედგენილი. ბ-ნ ტატიშვილის ამ ანბანის შედგენისათვის რამდენიმე წელიწადი მოუწოდებია და მართალიც უნდა ვთქვათ, რომ შრომა და ცდა ტყუილ-უბრალოდ არ დაუკარგავს. ბ-ნ ტატიშვილს განზრახვა აქვს დაბეჭდოს ეს თვისი რეული.

* 22 მაისს კრება ჰქონდა ტფილისის სასჯოს. ყურადღების ღირსი იყო მოხსენება გამგებობის შესახებ სანიტარული გაყვადის ქალაქში.

* ბათუმი: თავ. ნიკოლოზ და-ვისთის ძის აბაშიძის თაოსნობით შედგენილი ქართველების (განსაკუთრებით გურულების) მემუსაკეთა ხორა. ხორა უკვე დაუბრუნდა სამსჯო იარაღი ტფილისიდან და ამ მოკლეს ხანში ვიჯი შობასაც შეუდგება.

* სოფ. ნიკოთაი (გურია): ბ-ნ ისან ნიკოლაიშვილისაგან ჩვენ მი-

თქმა არ უნდა, ფრიად სასიამოვნო ამბავია, რომ ქალაქის ხელისაწესისა და მუშა ხალხს შეუძენიათ მიწები და აუხნებიათ სასურველი სახლები. მაგრამ, ჩვენს საქალაქო, არ შეგვიძლიან დავიანდოთ მათ პეტროვიკის ავტორის, ვითომაც ამ საქმეში გვადგინა სასა-

ერთი ის თუ ჩავთვლება სამსახურში ჩვენის ქალაქის წარმომადგენელი, რომ, თითო-ორადი შემთხვევის გარდა, არც ერთს ხელისაწესისათვის არ აუხნია დაგა-არ წაუერთებია დაჩემებული ადგილი. და მეორედ ისა, რომ ამას

პირა თავისი ავტორიტეტობის ბეჭედ. თუმცა ესა, მაგრამ ყრულივეს მტყნარი ტყუილია, ავტორისაგან მოგონილი, ყველა ამ ნებშია ერთ-საიანი ფსევტო არასიამონი, სამსიამონი, ოთხანიც და მეტიანიც, სასიამო ავტორის განსატყუენდელ მოყვანილი ორივედ მაგალიტის სხვათა მრავალთა შორის, რომ სიტყვა არ გავიქნა ურდეს: მაგალიტობ, ძალი სასწრაფოდ და ყა (ფსევტო ფან და fun), ბერნულად „კიან“ (ფსევტო „კიან“ და „კინ“), ლათინურად can, გერმანულად hund). აი სხვა მაგალიტობიც, საცა უფლებითა ფსევტო ასოიანი, ორ ასოიანი, სამიანი და ოთხიანიც არიული რებები: i=სელი, ma=შობა, vdi=ხელეა, ნახე, gno=ჩვენი გონი, საიდანაც წამოსული რუსული знае, ინგლისური Know) და იქნება ჩვენებური „ცნა“, bhid=ჩხელეა, bhud=გაღვიძება. აბა თითვედ დაიფიქროს ჩვენს ავტორმა რამდენი სხვა ამ არიული სიტყვათა ფსევტო. ან იქნება ჩვენ არ დაგვიყრავს, რომ ფსევტოს საქმე ესეა. მაშ ბა ერთი სლოლოში მოხსენებულ მეცნიერთა წიგნებს ვადახვდომავთ ავტორისა და თავის ოდიშის შიროხის მულავი ვადახვდომის. თუ ესეა, მაშ ტყუილი ბათია არ არის ავტორისა, და ერთ-ასიანიცა. სიტყა და და-

უაღეტონი

ბი ისტორია (წარალი შეკვლა*)

ჩვენ ნახეთ როგორი სისტორია ქარა ვაკემა ავტორმა „Питанна и Прыши“—სამ და რა რიად შედგენილია აქოლე თავის საკუთარს ხელით და თულ ძივებით ყრულივე ის, რაც სიზარის მოზინებათა. ყრული ამის შემდეგ ავტორი ვადაღის ჩენს ძეგლის ძეგლ კულტურის გამოკვეთვად. იგი, სიზარის მანტაში ვახვევლი, მითამ იძიებს ქართველების პირველ ყოფილ ციარობას, ქართულ ენას, უწინდელს სარწმუნოებას, წყნ-ჩვეულებას, სახელმწიფო და საზოგადოებურ ავტულებას, ერთის სიტყვით, ყრველს ცალკე ელემენტს კულტურისა თვით-ფსევტად. ჩვენს მიყვით ყრული ამასი ფელდავთ, თუ მოათინება შეგერ-ბი მოქმედსა და მამენდსა ბოლომდე, იმტომ-რომ ავტორის ნათქვამების ნაყა სწორედ წყლის ნაყვაა.

ქართველები, როგორც სომხებიცა, იავეტის შვილის-შვილ თორგომოს-გან ჩამომდინარებენო. თუ ამ თქმულობას დაუტყვევებ, ქართველები არიული უნდა იყვნენო, რადგანაც სომხები არის თესლსად არიან ცნობილი მეცნიერებისაგანაო, მაგრამაო, განაგრძობს ჩვენი ავტორი, უკეთესი ლინგვისტული ცერკისანი ქართველების ენას არ აუთინებენ არც არიული ენებს, არც სემიტურებს და არც თურანულურებსაო. კლასიკი და სხვაინ მკვლევარნი ენისანი უფრო იმაზე ჰყვანან, რომ ქართული ენა არის რაღაც მთლიად განცალკევებული, როგორც ენა ბასკებისაო. ჩვენი ავტორი, როგორც ყველაფერში, ისეც ამ შემთხვევაში უარ-ყოფის გუნებაზე და ამ ევროპების უკეთეს ლინგვისტებსა და მათთან ერთად კლასიკულ აზრს ურდევს და ამბობს, ჩვენთვის შესაძლებელია ანალიტიკით (რომელის ანალიტიკით) ის დავსენათ, რომ ქართული ენა, თუმცა თვალ-საჩინოდ განირჩევა არიული, სემიტურ და თურანული ენებისაგან, მაგრამ ზოგიერთ მუხლში ნათესაობა აქვს ამ ენებთანაო). განირჩევა იმითია, რომ არიულს ენებს ორ-ასოიანი ფსევტო აქვთ, სემიტურს—სამ—ასოიანი და ქართულს-კი ორ ასოიანიც. სამიანიც და ერთ-ასიანიცა. სიტყა და და-

ავტორი იკვლევს-რა პირველ ყოვლედ ენაობას ქართველისას, ამბობს, რომ იმითა სომხეთაგან ვადახვევებული მატრანე მოგვიტორბობსა, ვითომაც

რომ ვითომ ფსევტის ასოთარიცხით ვა-ნიჩვიან არიული, სემიტური და ქართული ენები, მერე თვალ-საჩინოდაც! თვალ-საჩინო-კი არა, მარტო თვალ-სხეულობით თუ მოულოდნელად კაცს ამისთანა ტყუილი საბუთი გარჩევსა, რა თქმა უნდა, არიული, სემიტური და ქართული ენები განირჩევიან, მაგრამ რით? ამას ავტორი მერე გვეტყობს, როცა კვებს ისწავლის. ესლა-კი თავისი ზღაპარი უკან წილივს, სხვან გამობაღება.

ეს ზომ თვალსაჩინო ვასარჩევ მოგვეცა სხენებულ ენებისა, ესლა ჰნათეთ—რა სასაცილო საბუთის იძლევა ამ ენათა ნათესაობის დასამტკიცებლად წინააღმდეგ კლასიკისა და სხვათა ცერკისათვის უკეთეს ლინგვისტებისა. იგი ამბობს:

Существенное сходство грузинского языка с урартунским (арийским, семитическим и туранским) языками доказывает еще то, что раньше один из лингвистов причислял его к арискому, другие семитическому, а третьи даже в туранскому семейству.)

გვებით ეს „доказывается уже тьма!“ ეს რა არის: ზოღავა, თუ კუთათა-მოყვლის დასამტკიცებელი სა-უბრაო! თუ ცერკისათვის უკეთესი ლინგვისტები და იმით შორის კლასიკი ქართულ ენას არ აუთინებენ არც არიულს, არც სემიტურს, არც თურანულს, მაშ ტყუილი უნდა იყოს ა-

ბი წინანდელ ლინგვისტებისა, რომელთა შორის, ავტორის სიტყვით, ზოგნი არიულს აუთინებდნენ, ზოგნი სემიტურს და ზოგნი თურანულს. ამა-კარაა, წინანდელი ლინგვისტები სტყუოდნენ, რადგანაც უკეთესნი, ავტორისად სიტყვით, სულ სხვას ამბობენ: თუ ესეა, მაშ ჩვენის ავტორისა „ариско-казывается еще тьма!“ რა არის ის არის, რომ მტკიცდება იმით, რაც, ცერკისათვის უკეთესი მეცნიერთა სწორი, მართალი არ გამოდგაო. ვა-გონილა დაბრკალება რისამე იმ საბუთით, რომელიც მართალი არ არის! თუ არ ვაგვიგონიათ, ესლა როგორცაო, გვეუნება ავტორი, რომელსაც ლმობიათ მაინცა почитать историю и одним штрихом облить ее персептиву. ვითამ გვარი გვირისო-ლა ყლად Новое Обществе-ს და დასე, ყოვლიად მოუწოდებ ლმობია ამ გენიოსსაც იქ ამოაყოფინა თავი. ამა-ზეა ნათქვამა: მიეცეს და მივბატონა-სო.

დღეს ვაბათილებულია წინანდელ ლინგვისტების დასასყენი, რომ ქართულს ენას აუთინებდნენ ხან არიულს, ხან სემიტურს, ხან თურანულს ოჯახს ენებისა. ცერკისათვის უკეთესთა ლინგვისტებსა და იმით შორის ჩვენი ავტორის ცერკისათვის წინანდელ ლინგვისტებს ჩილილისა წყლიდ და-ღვივებდა და ქართული ენა ყველა ამ ენებისაგან განსაკუთრებული ენათა ი-

*) „ვერის“ № 71, 77, 78, 80, 89 და 90.

1) Сб. Вост. № 2, გვერდი 58, 59.

2) შრადერი, შედგენილი ნაბო ცოდნა, გვ. 195, 446.

3) შრადერი, ანტიროლოგია, გვ. 142.

ვიღებ 21 მანეთი წყარო-კითხვის საზოგადოებისთვის* გადასცემდ, რომელიც ნიგოროსი შეუკრავებია, ამ შემდეგ ის შემოამწირებოდა: თავი-ლიმბირი გიორგის ძე მჭუტაძე—3 მ, ი. ივანე აღლქსანდრის ძე მჭუტაძე—2 მ, ა. ალითა აღლქსანდრის ძე მჭუტაძის ძე, ანუ—1 მ, ან. ვილანაძე მელოტიანის ასული მჭუტაძის—1 მ, თავ. შალვა ლასას ძე ლორაქიფანიძე—2 მ, თავ. აღლქსანდრე გიორგის ძე მჭუტაძე—1 მ, ანასტასია პონომაროვის ასული—1 მ, ბლაღოჩინი ევთიმე კალანდარიშვილი—1 მ, ლიმიტი ევთიმე ძე კალანდარიშვილი—1 მ, სკოლის მასწავლებელი სემონ ჯარბენაძე—1 მ, ვასილ დედუაძე—1 მ, აღლქსანდრე ლუკის ასული სურგულაძის—2 მ, ახ. პავლე სურგულაძე—40 კ, ბათუ მილორაძე—1 მ, თეოდორე წულაძე—1 მ, იასარ ნიკოლაიშვილი—2 მ, სულ 21 მ. და 40 კ. ფასებით გამოგზავნაში დაიხარჯა ორი აბანი, და დარჩა ოც-დარბით მანეთი.

* წილისთვის: 21 მისს, სლავოს მჭუტს საათზე, საწინდელი ქარიშხალი ამოკრდა, ქარიშხლის მოკვება სტუცა და სტუცეას უშეცვლელი ნიკოლაი. მოკვრდა უცქარდ ხილისთვის წყალი ტანა, რომელზედაც რკინის გზის ხილია გაკეთებული, წყალი ხილს ზეს გადაუარა და თითქმის ორ ადრზედ აიწია ხილ ზემოდან. ტფლისიდან მომავალი მატარებელი ამ მიზეზით გრავალი გაჩერდა და ზემოდან მომავალი მატარებელი კიდევ ქარელში, ლაშის ცხრა საათამდე იქნება. ცხრა საათზე გვალაოა წვიმა, დაყვირებს ავი-იქ შეგროვილი ოთხასამდე კაცი სახით ლებით და ფარებით ხილის გასაწმენდს და გასწმენდს ხილი სწორედ დამის ოთხ საათზე. მატარებლებიც ამ დროს დაიბრა ქვემო და ზემოდ, აქაური ენაზე ისე წაივლია მდინარეში, რომ კაცი ევლარ იცნობს; ატენ-ში დატყლი შალვები დაიტაცა და

სთავის. თუ ესე, რომ ქართული ენა წალკა განსაკუთრებული ენაა უფროსთა მეცნიერთა აზრით—სხვა რაღა უნდა და ავტობს უსთათოდ ჩვენი ავტორის ენობის უფროსთა ლინგვისტებზე უფრო უფროსთა ყოფილა, თორემ—თქვენგან არ გვიკვირს—*Новое Общарние*-ში, ამ ბოძენთა-ბრძნულ გავიწიო, ის ფესს მოკიდებდა და ქალვად ჩაგარბობდა! *Новое Общарние*-ლებსაც აქეთ ხომ ის უნარი „*посиить историю и обилые одними штрихомъ ея персептивъ*“, ამიტომაც ჩვენმა ავტორმა და *Новое Общарние* მ სწორით მაგნეს ერთმანეთს: ფერი-ფერსაო, მაღლი დმერთ-საო.

ან ვინ გამატყუნებს *Новое Общарние*-ს, რომ აიღო და თავის ფურცლებზედ ნება მისცა ჩვენს ავტორს ქალვად ჩაგარბობოდა. *Новое Общарние*-ს ობილი одними штрихомъ, რომ აქ ვიღაც გოლიათთან აქვს საქმე, იმისთანა გოლიათთან, რომელმაც ვიღებო ჩიხისა ყველა ღინე-ისტების ერთად. იქნება არ დაიჯეროთ! ჩვენმა ავტორმა გამოიტანა, რომ ხაზარების ენა აქ ჩვენში სადღაც იხე შენახული, როგორც კიროსის დროს ყოფილა. ამა *Новое Общарние*-ი იქნებოდა და ამ ცოცხალ-ცოცხალ ტყუილის მოქმელს ორსავე

მოსლო ენაზეებს. დაიჩრა რამდენიმე გლეხ-კაცი და ატენის რკინის გზაზედ მისამსახრე მანისტიკონდელტორა გარმანდა იყო სტუცა და წვიმა.

* სოფ. ხუმელაგა (კავკასის მხარა): თათბრების ამ თვისის ხუმელაგას მინდობიდან გუთნის ღამის მხეხვებს ქიშტებმა მოსტაცეს ოთხი ხარი და ორი ცხენი. იმ ღამეს აღარაფერი და მეორე ღამეს, ე. ი. თხუთმეტს, შეიკრიბა ხუმელაგელი შეიარაღებული ოცი ცხენოსანი, წვიდნენ და შეურესს გზები ქიშტების სოფელის განსავლად, საითაც ნაპირები საქარელი უნდა გაეტარებინათ. ხუმელაგელები ხუთ-ხუთი ცხენოსანი იყვნენ ჩასაგრებლები სავტო გზებში. სწორედ ღამის საათი იქნებოდა, რომ ტრის სოფლის (ქიშტის სოფელი) თავზედ ჩასაგრებულთ ხუმელაგელებს წაადგა ერთი ცხენოსანი ქიშტი, რომელსაც ორი ხარი მიუღიდა ნასარისკენ (ქიშტის სოფელი). შეუტრეს ხუმელაგელებმა ქიშტი. ქიშტი ცხენიდან გადახტა, თავისი ცხენიცა და ხარებიც იქ დასტოვა და თუცა თოფები დააყოლეს ქიშტს, მაგრამ მიეფარა გვერდში. ხუმელაგელებმა მაშინვე მიარტყეს ორი ხარი და ერთი ცხენი ტრის სოფელში და აცრობეს მამასახლისს. მალე შეიკრია სოფელი და დაიჩრინა ორი ხარი და ორი ცხენი იმ საათშივე მოიყვანეს ქიშტებმა. ტრის სოფელში ნასარისკენ მოქალაქე იმ დღევე მოვიდა და სოფელმა ხუთი დღეამაშვე ჩაახარა მოქალაქს.

* სოფ. ბრუთი (კავკასის მხარა): ნათქვამია, „ფაფით შეწინებული ღოს უბრალოა“. ამისი არ იყოს, ბარის ოსეთში სწორედ ასე მოსილი ზოგზოგს ქურდების შიშისაგან. აი ამ ნაირი უბედურებანი შეეძინა თხუთმეტს ამ თვისის სოფ. ბრუთში მცხოვრებს დროს ყამოლა ერისთავეს ყამოლას მგზობელი, ავადმყოფი კაცი, თხუთმეტს

კახს არ გაუღრმდა! წარმოიდგინეთ, რომ მეცნიერებმა დღეს აქამომდე არამც თუ ენა ხაზარებისა, ვინაობაც კი არ იცის. ვინ იყვნენ ხაზარები, ერთი რომელიმე ერთი იყო, თუ კრებულნი მრავალ ერებისა; ჯერ არავის გამოუტყნია, ამთვან ერთი ოიტის ოდენა ნაშთიც არ დარჩენილა, რომ კაცმა ვარაულობით მანც მაგნეს—ვინ და რა ეგულდობრდა ხაზარების სახელქვეშ ამის მსწენებელ მებატაინეთა. ერის სიტყვასაც ამ ხაზარების ენისას არ მოუღწევია მეცნიერთა ყურამდე და ჩვენს ავტორს კი არამც თუ ამ ხაზარების ენაობა, სკოდნია, ენა-კი ისე დაუსომებია, ისე ზედ მიწვეთი შეუსწავლია; რომ შეუღარბებია კიდევ უწინდელი ცხლანდელ ჩვენში მყოფთ ხაზართა ენასთან და დაუნახავს, რომ იგი დღეს თითქმის იმითნაგვად, როგორც კიროსის დროს იყო, ესე იგი ორი ათას ოთხას წლის წინად, თუ კაცია ქვეყანაზედ ამას ერთი ლინგვისტი იტყვის და ჩვენმა ავტორმა-კი სტუცა.

ამ სახით ჩიხისა ავტორმა ყველა ღინეების ერთად ჯიბეში არ ეთოცა, რაბე მისი დაიტყეს თუ არა ამოდენა ხალხს და ტყუილების მარაზაში ამისათვის მეტიც მოვა, იმიტომ-რომ ტყუილების მარაზაში თუნდ მიიღოს ქვეყანას გასწვლად.

რაც ვნებებთ დაბრკელი ამისთანა თავ-გასულობას ცოცხლის და მოუ-

ამ თვისის, ღამე, გარეთ გამოვიდა და თავისი ცოლად თან გამოიყვანა ავადმყოფი. რადგანაც თავად ძალდასუსტად იყო, ცოლმა მხარში ხელი ჩაავლო. ამ დროს ავადმყოფს რაღაც ეტყინა და საშინლად შეხვირა: „გვიმე, მომკლა ამ ოჯახს დასახლებულს ყამოლა ერისთავეს, ანაშტი იგიყო, უთუოდ ქურდებმა მომიკლეს მგზობელი, საქარედ დასტაცა თოფს ხელი, გამოკარდა გარეთ, გახედა მეზობლის ენაში ბნელაში, შეგედა, რომ ცოლი თვისის ავადმყოფს ქმარს ადგას თავზედ, მაგრამ ეს ყამოლაში სიბნელის გამო ვერ ვაჩიხა, ეგონა ქურდმა მოკლა ჩემი მგზობელი და ისევ იქა დავსო, საქარედვე გაუღო თოფი, ციროლა, მოარტყა საცოდებს დედაკაცს და ორევე ფეხი მოამტყინა. საბარლო დედაკაცი მაშინვე გარდაიცვალა.“

* 22 ამ თვისის, შესამე განყოფილებაში, ოსმალეთს ქვეშევრდომებს მიერთებენ: ხელობი ხარხა, და ტრანს სინიონი-ცმა განხარბეს ათაბაის ამანაგისა და ანაბეგების, სემონ მანკოვის, მოკვლა და ამოტყდა უკან ოცი უმცირესი. მანკოვის ყვირილი შექმნა, ამ ყვირილზე პოლიციელებმა მოკვლად და კაცი სიკვდილს გადაარჩინეს, დანაშაუნი შეიკრიბა და გახვეწეს გამოამტყუნეს, რომელმაც შეტყნის ციხეში გაგზავნა.

დაბაჯ სოფელი

(მარჯული ამაგბი)
სურამში, 19 მისი, შვიდ მისის თბილ-ყუყუნა წვიმის თან მოქუცა დიდი თავ-სხმა, რეზები და სიცივე. ამ სიცივემ გვალვისაგან დანაგრული ყავის ცოცხა არ იყოს გააყვითლა და ახლად ამოსულს სინიონსაც ვერ გახლავდა. დღამა წვიმებმა ბევრი ხარალი მოგვიტანა: ზოგან გზები გააფუტა და ზოგან წყებლები და დუქნები დაწვდია, გაიხიზა. წვიმები ვიდრე ჩვიდმეტი მაისი დადებოდა,

რამდენის ტყუილისას და ავტორი კი მიიწვი თავ-მოწინებულობა, რომ აქაც პირველობის ბურთი მან ვაგტარე მაშინდელმა და ტყუილების პარკი-ში შეინახა უთაკლებად. არა გვეგონა, მართლ-მოკვარე *Новое Общарние*-ს ამისთანა ვამეფადე მოქმეტი სხვა ჰყვენდეს, ჩვენმა ავტორმა ამისთანაში ყველას იქ ყოფს აჯრება და დღვის ევირგავით სამართლი ამას უფრო ეყუთნის, ვიდრე სხვას. აქი არაზარბან არ იქნება არაზარბაო, აი თუ არ იქნება; დღეს ხაზართა არც ენა ქვეყნიობაზედ, არც თითონ ხაზარები არიან სადმე, არსად ერთი სიტყუა არ დარჩენილა უწინდელ ხაზართა ენისაგან და ჩვენმა ავტორმა-კი ერთიცა, მეორეც და მესამეც იპოვნა კიდევ—მერე საცო ჩვენში!—კიდევ შეადარა ჩვენში ნაპირნი ხაზარული ენა კიროსის დროინდელთან და აუწუხ ქვეყანას, რომ ხაზართა დღევანდელი ენა თითქმის იგივეა, რაც კიროსის დროისაა. ერთი არ მოვიდებოდა წყარობა მოიროს ავტორმა და ერთი ფრაზა მანც ხაზარებისადმი კიროსის დროინდელი, ამ წინადადელი გამოაცხადოს *Новое Общарние*-ს ფურცლებზედ! ამა ამას ჰქვიან *ОДНИМЪ ШТРИХОМЪ*, აი!..

ჩვენ-კი ყურებში თითი დავციტია ამ სიღელ ტყუილის წინაშე და ავტორმა ხომ თავისი იცის: ის მოავტყუოს, ვინც მოუტყუებია, და ამის-

თითქმის ყოველ დღე მოიხიდა. ჩვენი ქმარის, ამალობის წინა დღეს კი მივხერხეთ, საი-ცარი და იყო. თბილია, სიო არასიადგან ძირი და მთელი სურამის არე-მარე მიყუჩებული იყო. სურამს ახლო სოფელს გვერდებში ამაღლების დღეობაა ხოლმე. გვერდისუბნის ეკლესია ერთის ვერსის მანძილზე სურამიდან და აწმენებული მალომად აღდგენულ წინადა გიორგის ეკლესიის სახელობაზედ. ეკლესიის მშენებელი მივანდა, რომელიც დაპყრების აწვევს ნებულს ვანებსა და მიწდრებს, 18 მისის ვაიესო საპყრად ახლო-პიოლერულ, აპყრელეულ სხვა-და-სხვა ჯუერის ხალხით. ამაღლება დღეს მშენებერი დარი დაიჭირა. მართლ-მოკვანებული ხალხი განუწყვეტელ მატულობდა, ასე რომ დილის თერთმეტს საათზედ ექვსი ათას კაცსა და ქალზედ მიტე იქნებოდა მოსული. ამდენს ხალხში ორი ჯიბერი გამოიუღლიყო, მაგრამ მალე მოასწრეს და გაქმნეს. თერთმეტს საათზედ ვაიართა კვლობა და იგვიმა კარგმა ღორჩინმა და ხერხინამა ვაყვაცმა იქიდავა. ქალაქის შიშვედ, როგორც მიტეულია აქაურის დღეობებზედ, განათებულმა ხალხმა, თავდა-წინაურობამ ლეკური ვაგართა. ამ დღეობას სხვათა ვასათობა გარდა „რტიკინების კომედიაც“ იყო ვაგართული, სადაც მომეტებულ ნაწილად ქალები შედიოდნენ. თითო ბილეთი შაური ღირდა დაბლობებით რომ ესტყა, ამ ვასართობის ვამართავი თქვიმბე თუშანზედ მელს აიღებდა დღეობაზედ ვაჭრობა საქმეა იყო. სამეტირე და საწერილობარო ლუქნების ადგილებიდან კარგი შემოსავალი აქვს ეკლესიას. წინადა ეკლესიის ვარშემო ადგილები ქართი იქებოდა ცხრა-ათ თმინდა. მოქართველი თითონ მართავდა მიკტინის ლუქნას და იმის მეტს ხორავდა და ხასმელების ყიდვა არავის შეეძლო. ქობების შემოსავალიც, სადაც ათას ვაგარი საწერილობარო საქონე-

თანები ხომ ყველგან არიან. გულის ნუ ვაიტყვს, მით უფრო, რომ ამ ბოლოს დროს იმისთანა მართლ მოყუარე დეკონიტრება გადადავარა თავის ავტო-პოსილი კალთა, როგორც *Новое Общарние*-ა და მისი უშიშარი და უწინარი დამქმნები. ვინ ვაუტომოს! ჩვენ ვერ მოგვივითინა, რომ ქართულის ერის შესებას არ მოეფადებოდა ერთის, საუბედურად, უღრმოდ ვარცაღებულის მეცნიერისა, რომელმაც დიდი პატივი დამისაწერა მტკინეთა შორის პირველ დაწყებითივე.

ქალ შევილიდან დაკაცვანია, ამას იგი: რომ მომეტებული ნაწილ ქართულ სახელ-არსებობისა და ყველა იმის ფესვად ეყუანება განსაკუთრებულს ვაგოსა, რომელსაც ჩვენ ქართლის ვაგოს ვუწოდებთ. თუ მომეტებული ნაწილი ამ სიტყუას იპოვს სომხურს ენაში, ეს იმას ამტკიცებს, რომ იგივე სომხურს ენას შეუფიქსება ქართულის ენისაგან, რომელიც ოქსენად დიდი ვარცხლებელი უნდა ყოფილიყო დღეს სომხეთში, ვიდრე არაფერი შეიკრიბებოდნენ. შესაძლებელია, რომ თვით ენისადასწავლებისას ვაგონი ჰქონოდა ქართულის ენის ნაფსაბასთან. და თუ ეს ენისაგან ვიპოვებ შესაწინებებელი, შესაწინებებელი უნდა იყოს ის პირივე, რომ ენადასწავლებელ ქართველებს მუშაობდა უცხოეთი ადამიანები, რომელნიც ბოლოს დროს დაუპირებოდა სომხურ-არაიენადამიანებს.

*) იგივე ვატყუიანია: სომხეთი (არმენია) და სომხეთი 1882 წ. ეს ვატყუიანია: პირი ნარათუნი აქვს ხანს ჰქვიანს ათავს ახალი სტუცობისა და იქამდე ჩვენ სტუცა-სტუცობი ამაუწურო.

ლი იყიდებოდა, მოქარავსა იო. წარუტეს კი მიღებულ ივარისი არა ვაუტეს ს შემოსავალი, ალამდე იმით-ტომარ, ამბობდნენ; რომ შეიტკოს, რამდენი შემოსავლის დღეობაში ეკლესიას და ივარის მერ-ნაწევად ვაყუტების ხომ არის ჰყარავს თვით ეკლესიათა.

ჩვენის აზრით, ამაწარი საქმე უფრო-სიხე იქნება ვაგონი, ან ვაჭრობით ვაი-ცეს ყოველ წლიც, რადგანაც შემოსავალი ეკლესიასა საყოველთაოდ ვაგებულ იქნება და ენობელი. ამ შემოსევებაში ცოლსა და ქორს ადგილი ღირ ეწევა და თვით ივარის ზოლოდნობა ივარის ამდების მსურველთა ვიბრით იმატებს და ეკლესია მეტს სარგებელსა ჰნახავს ყოველთვის. ამ შემოსავალს გარდა ეკლესიას სხვა შემოსავალიც აქვს: ხალხს მოაქვს ხელეშე, რომელდავანაც, სულ რომ ცოცხა ესტყავთ, სამი-ოთხი საწარმე ღინოა უნდა მოგროვდეს. აქ მოკვით ვართუე ვეზარაკები, სწორადვე ფულს საწარმელებს და სხვ. ჩვენის აზრით, სულ რომ ცოცხა ვინ ვაგართო, ეკლესიას უნდა ჰქონდეს და იღეს შემოსავალი ერთი ერთმანეთზედ და იტუნამდე.

ამ დღეობას გვერდისუბნში ყველაზედ კარგს დროებას ბერძენები ატარებდნენ: ერთ გვერდზედ ვაგართული ჰქონდა სურფა და მეორე მხარეს, თავისუფალს ადგილს, თამაშობდნენ თავისებურად. აი ამ ნაირად: ოც-და-ათს, ორმოცს კაცს ვადავებთ ხელო-ხელს, წრე ვაყევივინათ, შუა წრეში ბერძნული მეზურნი იღდა, ზურნ-სტუყავდა, დამქმნე-კი არა ჰყავდა. მეზურნი ვარ-შემო უღლიდა მე-დავად, უკვარცა დალაბანდასა და, რომელიც ხელ-ვადავებოდა მოთამაშეს ხალხი თამაშობდა, ტრიალედა ირცევილი, ისეც მედავე უღლიდა მეზურნესა და ილაღებოდა. ბერძენების შორი-ახლოს ლეკები იდგნენ, ისინიც მშვენიერად უყარებდნენ ზურნა-და-ფასს, და ლეკურის თამაშობაში ხომ იმათ ვერავინ წაუარა წინ.

საბაშოელი

ვალს სიტყვას, შევიკვებულს ქართლის-გან და სხვა ვაგარულ ენისაგან, რომელიც ვაგარულნი იმის სიტყვებისა ვამაგებებდნენ. ამის გამო შეუდგებოდა ზედ-მარევის სომხურს ენის შესწავლა, თუ რომელნიც შესწავლული არა ვაგებო ქართული და სხვა კაცსეთი ენები... ქართლის შესწავლია მე ვან დიდი მისი-ცევილობა ამ ენისა სომხურის ენის გამო. ვაგარულთის და ვიდრე სომხურის ენის ვამაგებებდას ვამაგებოდა, შეუდგებო თვით-ვე. დილონარეს (ვაგარულ არაგონელი) რჩეული ქართველის შესწავლას იმ ვამაგებო, რომ ვამაგებოდა, რა ვაგარულის სომხურს ქართულს ენას. ვამისოდ სომხური ვამაგებოდა მოკლედული იქნებოდა მეცნიერად საბარველსა და შეიდა...
რალა თქმა უნდა, არც ამას დარკვრებს ჩვენი ავტორი, როგორც არ ივარებს ლინგვისტიანის ნათქვამს. ეგ მისი ნებაა, ანუ, უთვლ ესთავით, თვით ენობა და ქირვეულობა. ვი რომ დაეჯეროს, ქართული ენა ხომ ცოცხად მანც პატივში ჩაგარბდა, და ვი, როგორც ენაბათ, ავტორის ანგარიშში არ შედის. ავტორს მხერს, ქართული ენა არიოლის, სემიტურის და თურანული ნაშთებრად ვამაგებო ჩამომავლობით და ღირსებით ხომ თითქმის მიწისთან ვასწოროს, როგორც ყველაფერი, რასაც ქართული

*) იგივე ვატყუიანია: სომხეთი (არმენია) და სომხეთი 1882 წ. ეს ვატყუიანია: პირი ნარათუნი აქვს ხანს ჰქვიანს ათავს ახალი სტუცობისა და იქამდე ჩვენ სტუცა-სტუცობი ამაუწურო.

*) ვახუთი *Одн. Вѣст.* № 3, ვეგერი 40.

რამდენიმე კვირის განმავლობაში შექცევად წარადგინა რეინის გზის ამხანაგობათა წინააღმდეგ და ამტკიცებდა, რომ საზოგადოების ფული შეიძლება დაიღუპოს, არც არაფერია თავიდან ამ ფულის უსრულეობის და საზოგადოებრივად ეს სწავი ასე დაეწესებოდა, რომ უკანასკნელად შეიღებოდა თუ ასრულდა.

ამისთანავე რაც უფრო ვრცელდება განსჯით, მით უფრო საზოგადოებას ვერ მიხვდნარეთ, თუ თანამშრომლებმა ვინ უნდა იყვნენ. არამედ თუ ერთი წერილი არ იყო სულ-მოწინააღმდეგე, არამედ მადლიერი თანამშრომლები და თითო რუკატორი-ც ვეღვადმი იყვნენ დი-მურადი და მათივე საზოგადოების იმითი არა იცნადარ. უკლებლივ იცნად, რომ გზათა კვლევის კუთვნილება, მცირემ სწავრად რასმე კვლევით, თუ არა-ეს არაა უფორა. ის მწერალი, რომელია საწერებსაც მათივე საზოგადოების დანა ურთავდებენ შეიძლება და დადის სამართლებრივ კითხვებში, ისინი სა-განებოდ იფარვლებს სახელს.

ხსენავენ საზოგადოებას კვანთ, რომ ამ წერილში აშკარად ხსნის ამ-და-ამ შეწყვეტილი კვლევა, მსგავსად და მწკვირ კვლევათი, ეს ცხოვრება და კარგად წერილი ამ-და-ამ სასულიერო მოღვაწისათვის, მცარემ უკლებლივ მტრებდებოდა უარს ამბობდნენ, — ჩვენი განსჯითა არაფერის მონაწილეობას არ ეძლეოთ, თუც-გა-„Times“-ის თანამშრომლებმა უკლებლივ თვის სასჯელი და თანამშრომელი უნდა იყოფიყო. კარგადეს თანის „Vie de Sterling“-ში საყურადღებო მტრ-დებით მიჰყვანს იმის შესახებ, თუ რა სადაფილო ბუფონი ეწეის ცხ. „Times“-სა. 1835 წელს სერ რობერტ ვაილი მინისტრობას სტრუქტურა და მო-წადინს წარდგინებდა „Times“-ის რედაქტორისთვის მადლობა, რადგან თქვენი განსჯითა უფლებათვის მიმდევრად და რამდენიმე კვირის განმავლობაში კარგად თანის განსჯითა. ნამინისტრობის რედაქტორის სახელი არ იცნად და თანის წერილს უბრუნდა დაწერა. „Times“-ის რედაქტორს „მან ეს სა-განებოდა თანამშრომლობა კვლავ სტრუქტურა-დების კვირის, მან დაუყოვნებლივ მას-გა მასწავრა ვაილი წერილზე, მცარემ ამ მასწავრა თანის განსჯითა მანც არ გა-მოამყვანს და კვირ უბრუნდა მასწავრა „რედაქტორის Times“-ისა.

(დასრული წავა)

დებეშა

22 მაისი

რინა, დღეს საბრძოლო ჩაპარის იმ ნიშნის, რომელსაც აწებებენ მათ იმპერატორებით უღიგებულებობათა სასწავლებელი გდარჩენის სასწრაფოდ საბევრი მატარებლის დამსწრეების დროს წარსულის წლის 17 ოქტომბერს.

მინა. ავსტრიის იმპერატორს გან-ზრახვა აქვს ბერლინს წაიღოს ავსტრიის დანაწესი.

ბელგრადი, გამოცხადებულია, რომ მთავრობამ უნდა ჩამოართვას რკინის გზები ამ გზების საზოგადოების, რად-განაც საზოგადოებამ მრავალი ბო-როტ-მოქმედება ჩაიდინა და რამდენ-ჯერმე დაარღიდა მთავრობისთან ხელ-შეკრულობა.

ვეტერნარული ბიურე, 19 მაისი

სეო-მანათიანი ოქრო	—	—	7 56
ტანკონის ვერცხლი	—	—	151 7/8
მანათიანი ვერცხლის ფული	1 13	—	—
5/8 პირველის შინა-განის სურის მოძებნი	269	—	—
მეორისა	244	—	—
გირანობის თურქული ტფილისის ბანკის	98 1/2	—	—
ტფილისის ბანკის	98 1/2	—	—
ტფილისის საბურთალოს ნაბანკის	98 1/2	—	—
გადღობისა	84 1/2	—	—

საბალეტრო ცნობანი
ქრისტეს ანდ რკპი (1889) წელიწად-ქვეყნის შემწიად 7397.
ქველი ინდიკატორი მე-14, ამის ქორალინი-უკანა-481 წე-ლია. დაწერა 1408 წ. და ავადება 1940 წ. ახალი ინდიკატორი მე-4, ამის ქორალინი-უკანა-45 წელიწადი. დაწერა 1844 წ. და ავადება 2376 წ.
1889 წლის შედგენილია—
მაისი 31 დღით არის.

24 დღე ოთხშაბათი. ღირსისა მა-მის სიმიონის, რომელი იყო სავიწველსა მათს შინა. კოლო, იანესი. ქვეშარტი შეადე 11—58. ტფილისში მუ ამოღეს 4—26, ჩადის 7—31. მთავრე 6 დღისა.

ბაზისალური ცნობანი

ნინრი

1 მაისიდან 16 მაისამდე.

თეთრი ზურმუხვი 1 გრ.	5 კპ.
ზურმუხვი 1-ის სარისისა.	3 1/2
თანის წითელი ზურმუხვი 1-ის სარის.	3
„ 2	3
„ 3	4
„ 4	3 1/2
ჭურჭის მამის ზურმუხვი	5
1-ის სარისისა	4
მე-2 სარისისა	5
მე-3	—
ძირისა სორვი 1-ის სარისისა.	9
„ 2	8
სუკი	16
სურის სორვი 1-ის სარისისა.	12
ღირის სორვი	12
„ 2	—

ბათუმში დამ გადის: ნუთშაბათობით ნაწარადგეს 4 საათზედ მოკლე გზით და სოფაროსისეს და კვირის შეიქვას.

შაბათობით სადამოს 8 საათზე შორის გზით (გვდა სათ-სადგურებში შეიქვას).

კვირობით სადამოს, სასადგურ. ცარი, სტამბოლში მადის.

ბათუმში შობის ოდესიდან: სმ-შაბათობით შუა-დამოს შორის გზით.

პირასკვირობით დილით ოდესიდან მოკლე გზით (კვირის და სოფაროს-საისკში შეიქვას).

შაბათობით დილით სტამბოლიდან. ფორიდან ბათუმში შობის: სმ-შაბათობით—იმის შეიქვას, როცა სო-სუბადამ შობის გზით შორის გზით. სუთშაბათობით—დადის 9 საათზე და მასწავრებს მოკლე გზით მოსასრულე კარსაის და ვირიის გემს.

შაბათობით დილით 9 საათზე და მასწავრებს შორის გზით მოსასრულე-კარსაის-ვირისა და რუქვია-სტამბოლი-საისკში წაიქვას გემს.

ბათუმში დილით შობის შორის-სკვირობით და კვირობით. რკპი გე-მი მოკლე ფორიდან, ბათუმის სასტრო-გადსწავრებს ხობამ, როდის წაგე უკან. ამის გარდა უფლებკვირს ფორი მო-პირად ოდესიდან და ფორი-კარსაისის სათ-სადგურადამ გავსწავრებს რადზე გემს.

განსვალვანი

დაიბეჭდა და ისყიდება
„წერა-კითხვის საზოგადოების“ სამარ-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

ღირვიის თეორია

და
ქსთა-ქსთიერება,
გერმანულადამ ნათარგმნი ნ. კარაბას მარ.

შანი 20 აპ. (3—3)

წერა-კითხვის სამართულოში ისყიდება

თარნივე ერისთავი

ისტორიული მოგვ
აგავის.

დაიბეჭდა და ისყიდება „წერა-კითხვის საზოგადოების“ წიგნის მალაზიაში ახალი წიგნი:

გიაგრა ბრწყინვალე
მეშე საბარძელოში,
ისტორიული მონოგრაფია ნ. ურ-ნენლისა, „წერა-კითხვის საზ.“ გამო-ცემა, ფსი 20 აპ.

დაიბეჭდა და ისყიდება
„წერა-კითხვის საზოგადოების“ წიგ-ნის მალაზიაში

ჩახი

სალიტრატურა საღამომებზედ და დი-ცერტისმენტებში სხმარებლად.

ფსი 70 აპ. (3—3)

ბშილისის მალაზიის ბამბომა
ამით აღწყვეს ბნ მამულის პატრონი ქალაქ ტფილისისა, რომ 26 მარტს 1889 წლისა, ბნ შინადას საქმე-თა მინისტრის მიერ დამტკიცე-ბულ იქნა ტფილისის ქონებითა საურთიერთო ცეცლის დაწვევის საზოგადოების წესდება, რომლის მე-18 წლის ძალით ქალაქის თავმა უნდა მოეწივოს მამულის პატრონი ერთს რომელსაც აღნიშნულს ადგილას მოსაზარებელი ამ სა-ზოგადოების მოქმედების შესახებ.

შემოსწენებულის გამო ამ წლის 28 მაისს, დილით 10 საათზედ, ქალა-ქის საბუკს დარბაზში დანიშნულია პირველი საზოგადო კრება, რომელ-ზედც შეუძლიან დაესწროს ყველს, ვისაც-ც უნდა იქნება დასწრე მსურის ამ ახლად დარსებულ საზო-გადოებაში. ამ კრებაზედ ბნ მამუ-ლის პატრონი, წესდების მე-19 წ-ის თანახმად, შეუძლიან მონაწილეობა მიიღონ საურთიერთო დაწვევის საქ-მეში. მსურველთა სია იქნება შედ-გენილი და იქვე იქნება აღნიშნუ-ლი, თუ რომელს რამდენში უნდა თავისი ქონების დასწრე. ამის შემდგმ კრებაზედ უნდა დარჩნენ მხო-ლოდ ისაში ჩაწერილი, რომელთა თითო ხმა ექნებათ, რა ფულადი უნდა იყოს იმათი ქონება დასაზღე-ვი.

წესდების მე-22 წ-ის შენიშვნის-გებრ, თუ ქონებითა დასაზღევი ფუ-ლის ჯამი 500,000 მანეთამდე იყო-და, მაშინ კრებაში მონაწილეობის მიღება შროლად იმ მამულის პატ-რონის შეუძლიან, რომელიც დასა-ზღევი ქონების ფსის 1/4-ის შემო-იტანს. ქონების დასაზღევის დროს ეს ფული ჩათვლილი იქნება დასაზღე-ვი კრებაში, ხოლო თუ შემოიტანილი შემოსტანს აღმებრძო, უკანე დაუ-ბრუნდება პატრონს.

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

წიგნითხის ბაზარ-საზოგადოებრივი

საზოგადოების

წიგნითხის ბაზარი

(Дворовая ул., Караванъ-Сарайъ Земельн. Банка, № 109, 110)

ისყიდება ყოველ ვარი წიგნებში, რაც დღემდის დაბეჭდილია ქართულს ენაზე და ვახსილად კიდევ მოაზრ-ეება, და გარდა ამის ახლო შექნი-ლი წიგნები:

- თანამშრომელი, რაფიელ ერისთა- . მან კპ.
- ვისა 60
- თორნივე ერისთავი 1
- საზოგადოებრივი აზობის 40
- ნინრი ორბელიანის ლექსები 40
- ხრობა ან. ფურცელისა 25
- არითმეტიკა, მ. კუთინისა 80
- სურამის ცხე 20
- გულავერის მოგვარება 50
- სამ გერია სიყვარული, აკაკის 30
- საზოგადოებრივი ორბელიანის ლექსები 3
- ქრეშტალი არითმეტიკული ამო-ცანებისა, რ. ჯუანშვილისა 40
- ანბანი კანაზე საყრი, გ. ტ-ტიშვილისა 20
- დავით აღმაშენებლის-განდიე-რი, ა. ფურცელისა 10
- საკათოვლო კალენდარი, გუ-ნასია 45
- სამართლის წიგნი ვასტანგ-რეულ - მგებულისა (რუ-სულს ესწე) 3 50
- ქალაქებისა და მოძღვრების ი-ამბროსი სურსულასისა, ავგუსტინე ვასკოპოპის-გამოცემი 50
- მარინე, ისტორიული მოთხ-რობა გუჩასია 30
- ვახის ობი 10
- ლოკანი, დამაშობისა 30
- ტიტიანი, რ. ხუნდაძისა 1
- სახანაწილო, ნ. ნიკოლაძისა 40
- ქალაქებისა გამრეულ ვასკოპო-პისა 1 სწე 1 50
- საუკეთესო კოლი, გიორგი-წერეთლისა, მიოლე გამო-ცემი. გ. ზაჭიძისა 20

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს, საზოგადო კრებაში მონაწილეობა ერ-თმა რომელსაც უნდა მიიღოს და იმს უნდა ჰქონდეს მიგმებული ყველს-თულოში და სარედაქციის მდარხანში

მე-20 წ-ი აზობს: თუ მამულის ორი, ან რამდენიმე პატრონი ჰყავს,